EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 08 16
COM(2018) 594 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Reglamento (EB) Nr. 862/2007 dėl Bendrijos migracijos statistikos ir tarptautinės apsaugos statistikos įgyvendinimo

1. ĮVADAS

Reglamento (EB) Nr. 862/2007[1] (toliau – Reglamentas) pagrindinis tikslas – rinkti ir rengti Europos migracijos ir tarptautinės apsaugos statistinius duomenis.

Reglamento 12 straipsnyje nustatyta: „Iki 2012 m. rugpjūčio 20 d. ir po to kas trejus metus Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie statistiką, kaupiamą vadovaujantis šiuo reglamentu, ir jos kokybę“.

Ši ataskaita yra trečioji, pirmąją Komisija patvirtino 2012 m. rugsėjo mėn.[2], o antrąją – 2015 m. liepos mėn.[3]

Šioje ataskaitoje aptariama valstybių narių (drauge su Komisija (Eurostatu)) padaryta pažanga įgyvendinant Reglamentą nuo antrosios ataskaitos pateikimo ir nustatyti tolesni veiksmai, kaip dar pagerinti migracijos statistikos ir tarptautinės apsaugos statistikos kokybę.

2. STATISTINIAI DUOMENYS, KURIEMS TAIKOMAS REGLAMENTAS

Reglamentas (EB) Nr. 862/2007 yra susijęs su Europos migracijos ir tarptautinės apsaugos (prieglobsčio) statistinių duomenų kaupimu. Pagrindinės sritys yra šios:

- tarptautinių migracijos srautų grupės, suskirstant duomenis pagal pilietybę, gimimo šalį, ankstesnės ir (arba) kitos nuolatinės gyvenamosios vietos šalį, amžių ir lytį (3 straipsnis);
- gyventojų grupės, suskirstant duomenis pagal pilietybę, gimimo šalį, amžių ir lytį (3 straipsnis);
- pilietybės įgijimas pagal ankstesnės pilietybės šalį (3 straipsnis);
- prieglobsčio prašymai, pirmosios instancijos sprendimai ir apeliaciniai sprendimai, kuriais suteikiamos arba panaikinamos įvairios tarptautinės apsaugos statuso formos, suskirstant duomenis pagal pilietybę (4 straipsnis);
- nelydimų nepilnamečių prieglobsčio prašymai, suskirstant duomenis pagal pilietybę (4 straipsnis);
- su Reglamento „Dublinas III“[4] taikymu susijusi statistika, suskirstant duomenis pagal valstybes nares (4 straipsnis);
- trečiųjų šalių piliečiai, kuriems prie išorės sienos neleista atvykti į valstybę narę arba kurie pagal nacionalinės imigracijos teisės aktus šalyje yra neteisėtai, suskirstant duomenis pagal pilietybę (5 straipsnis);
- trečiųjų šalių piliečiams išduoti leidimai gyventi, suskirstant duomenis pagal pilietybę, leidimo galiojimo trukmę ir pagrindą leidimui išduoti (imigracijos kategorija) (6 straipsnis); taip pat

---

1 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 862/2007 dėl Bendrijos migracijos statistikos ir tarptautinės apsaugos statistikos (OL L 199, 2007 7 31, p. 23).
2 COM(2012) 528 *final.*
3 COM(2015) 374 *final.*
4 OL L 180, 2013 6 29, p. 31.

- trečiųjų šalių piliečiai, kuriems, remiantis imigracijos teisės aktais, nurodyta palikti valstybės narės teritoriją arba kurie yra užregistruoti kaip išvykstantys priėmus tokį nurodymą, suskirstant duomenis pagal pilietybę (7 straipsnis).

Įgyvendindama nuostatas, Komisija toliau glaudžiai bendradarbiavo su nacionalinėmis valdžios institucijomis, rengiančiomis ir teikiančiomis duomenis pagal Reglamentą. Migracijos srautų, pilietybės įgijimo ir gyventojų grupių statistinius duomenis Komisijai (Eurostatui) paprastai teikia nacionalinės statistikos institucijos. Leidimų gyventi ir prieglobsčio statistinius duomenis paprastai teikia vidaus reikalų ministerijos arba imigracijos tarnybos. Sienų kontrolės ir neteisėtų migrantų išsiuntimo statistinius duomenis taip pat teikia vidaus reikalų ministerijos, imigracijos tarnybos arba tam tikrais atvejais – policija.

1 lentelėje apžvelgiami šie statistiniai duomenys, kurių pirmieji ataskaitiniai duomenų rinkimo metai buvo 2008 m.

1 lentelė. Pagrindinės pagal Reglamentą (EB) Nr. 862/2007 pateikiamų statistinių duomenų charakteristikos

	3 straipsnis **Migracijos srautai, pilietybės įgijimas, gyventojų grupės**	**4 straipsnis** **Prieglobstis**	**5 ir 7 straipsniai** **Imigracijos teisės aktų vykdymo užtikrinimas**	**6 straipsnis** **Leidimai gyventi šalyje**
Geografinė aprėptis	Valstybės narės ir ELPA šalys[5]			
Periodiškumas	Kasmet	Kas mėnesį / kas ketvirtį / kasmet	Kasmet	Kasmet
Duomenų pateikimo galutinis terminas	Per 12 mėnesių pasibaigus ataskaitiniams metams	Per 2 mėnesius pasibaigus kas mėnesį / kas ketvirtį teikiamų duomenų ataskaitiniam laikotarpiui Per 3 mėnesius pasibaigus kasmet teikiamų duomenų ataskaitiniam laikotarpiui	Per 3 mėnesius pasibaigus ataskaitiniams metams	Per 6 mėnesius pasibaigus ataskaitiniams metams
Duomenų teikėjai	Nacionalinės statistikos institucijos	Vidaus reikalų ministerijos, susijusios imigracijos tarnybos arba pasienio policija		

[5] Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas ir Šveicarija.

3. KITI SUSIJĘ TEISĖS AKTAI

2016 m. įsigaliojo naujas teisėtos migracijos teisinis pagrindas. Jis svarbus kaupiant leidimų gyventi statistinius duomenis pagal Reglamento (EB) Nr. 862/2007 6 straipsnį ir bus taikomas renkant šiuos duomenis artimiausiu metu. Šis teisės aktas yra:

> 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo *Au pair* programoje tikslais sąlygų[6].

Remiantis šia direktyva duomenys bus pradėti rinkti 2020 m., o ataskaitiniai metai bus 2019 m. Be to, pagal Direktyvą parengti statistiniai duomenys turi būti atskirai įvertinti. Todėl jie nebuvo įtraukti į šioje ataskaitoje pateiktą kokybės vertinimą. Tai taip pat pasakytina apie neseniai pradėtą duomenų rinkimą, susijusį su Sezoninių darbuotojų direktyva[7] ir Asmenų perkėlimo bendrovių viduje direktyva[8], pagal kurias 2017 m. ataskaitinių metų duomenys pradėti rinkti 2018 m.

4. PO 2015 M. ATASKAITOS PADARYTA BENDRA PAŽANGA

Nuo 2015 m. ataskaitos pateikimo visų renkamų duomenų prieinamumas ir išsamumas dar pagerėjo. Pagerėjus bendrai duomenų kokybei, duomenys apskritai tapo tikslesni, labiau suderinami ir palyginami. Valstybės narės pagerino pagrindinių duomenų šaltinių ir duomenims rengti naudojamų statistikos priemonių kokybę, todėl padidėjo Komisijai teikiamų duomenų tikslumas, jų aprėptis tapo tikslesnė, pagerėjo jų savalaikiškumas.

Pagerėjus valstybių narių teikiamų duomenų kokybei ir padidėjus jų teikimo punktualumui, Komisija turėjo galimybę sutrumpinti duomenų sklaidai užtikrinti reikalingą laiką. Taigi pagerėjo duomenų skelbimo savalaikiškumas, o naudotojams sudarytos geresnės sąlygos su jais susipažinti.

Nuo 2015 m. ataskaitos pateikimo Komisija (Eurostatas) atliko keletą metodinių patobulinimų. Dėmesys skirtas i) neteisingo demografinių įvykių klasifikavimo analizėms; ii) prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių įtraukimui (neįtraukimui); iii) suderinamumui su prieglobsčio ir leidimų gyventi duomenimis; iv) nuoseklios demografinės pusiausvyros užtikrinimui. Atlikus techninius patobulinimus duomenų patikrinimas ir tvarkymas tapo efektyvesni; kartu, pradėjus rinkti išsamius kokybės metaduomenis, atsirado galimybė geriau įvertinti gaunamų duomenų kokybę. Prireikus buvo siunčiami administraciniai raštai, kad būtų užtikrintas teisinių įsipareigojimų vykdymas.

Statistinių duomenų, renkamų pagal Reglamento (EB) Nr. 862/2007 4–7 straipsnius, srityje nauji politikos poreikiai gauti papildomus duomenis, kurie nenumatyti pagal galiojančius teisės aktus, buvo įvertinti tik savanoriškais pagrindais. Tačiau šis metodas ne visada veiksmingas. Šioje tarptautinės apsaugos ir valdomos migracijos statistikos srityje Komisijos padaliniams bendradarbiaujant tarpusavyje, taip pat su kitomis ES įstaigomis (pvz., Europos prieglobsčio

[6] OL L 132, 2016 5 21, p. 21.

[7] 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/36/ES dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų (OL L 94, 2014 3 28, p. 375).

[8] 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/66/ES dėl bendrovės viduje perkeliamų trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų (OL L 157, 2014 5 27, p. 1).

paramos biuru, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra FRONTEX arba Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra) ir valstybėmis narėmis padaryti duomenų rinkimo pagal Reglamentą gairių pakeitimai[9]. Patobulinus minėtą metodiką, statistinės apibrėžtys ir sąvokos tapo aiškesnės. Trys naujausios direktyvos teisėtos migracijos srityje (t. y. Sezoninių darbuotojų direktyva, Asmenų perkėlimo bendrovių viduje direktyva ir Studentų ir mokslininkų direktyva) bei didėjantys politikos poreikiai, susiję su papildomais migracijos ir prieglobsčio statistiniais duomenimis, įtraukti į prieglobsčio, imigracijos teisės aktų vykdymo užtikrinimo ir leidimų gyventi duomenų rinkimo metodines gaires. Taip pat ištirtas duomenų reikalingumas. Patikrinus metaduomenis ir duomenis, valstybių narių teikiama nacionalinė metaduomenų informacija skelbiama Eurostato svetainėje kartu su duomenimis.

Kad Reglamentas labiau atitiktų naują ir dinamiškesnę politikos aplinką, Komisija priėmė pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 862/2007[10]. Siūlomo pakeitimo tikslas – užtikrinti didesnį išsamumą, tikslumą, savalaikiškumą, patikimumą ir tikrumą, nei yra įmanoma pagal esamas sąlygas, nustatytas neoficialiu susitarimu. Taip pat reikia didinti tolesnių migracijos statistikos patobulinimų lankstumą, kad Europos statistikos sistema labiau atitiktų būsimus migracijos duomenų reikalavimų pokyčius ir išliktų aktuali. Pakeitime daugiausia įtvirtintas teisinis vykdomo savanoriško duomenų rinkimo pagrindas ir užtikrinamas būsimų duomenų specifikacijų lankstumas.

Reglamento pakeitimu bus užtikrinta, kad statistiniai duomenys būtų prieinami tose srityse, kuriose tokį poreikį aiškiai išreiškė suinteresuotieji subjektai: prieglobsčio, grąžinimų (didesnis duomenų teikimo dažnumas ir daugiau privaloma tvarka suskirstomų duomenų), perkėlimo ir leidimų gyventi, papildomai suskirstant duomenis pagal tokius kriterijus kaip amžius ir lytis. Užtikrinus tokį lankstumą būtų galima parengti ES suvestinius rodiklius, kurių šiuo metu nėra, bet kurie gali būti reikalingi ateityje.

5. PARENGTOS STATISTIKOS KOKYBĖ

5.1. Reikalingumas

Komisijoje pagrindinis tarptautinės apsaugos statistinių duomenų naudotojas yra Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas. Šiuos statistinius duomenis taip pat dažnai naudoja kiti Komisijos generaliniai direktoratai, visų pirma Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD ir Teisingumo ir vartotojų reikalų GD.

Šie statistiniai duomenys yra svarbūs apskaičiuojant Solidarumo ir migracijos srautų valdymo fondų biudžeto metinius asignavimus kiekvienai valstybei narei. Kaip ir ankstesniais metais, šių lėšų pagrindą sudaro Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas, įsteigtas pagal Reglamentą

[9] 2018 m. peržiūrėtos „Duomenų rinkimo pagal Reglamento (EB) Nr. 862/2007 4 straipsnio 1–3 dalis techninės gairės (prieglobsčio statistiniai duomenys)“ ir „Duomenų rinkimo pagal Reglamento (EB) Nr. 862/2007 5 ir 7 straipsnius techninės gairės (imigracijos teisės aktų vykdymo užtikrinimo statistiniai duomenys)“. 2017 m. peržiūrėtos „Duomenų rinkimo pagal Reglamento (EB) Nr. 862/2007 6 straipsnį techninės gairės (leidimų gyventi statistiniai duomenys)“ ir „Duomenų rinkimo pagal Reglamento (EB) Nr. 862/2007 4 straipsnio 4 dalį techninės gairės (su Dublino procedūra susiję statistiniai duomenys)“.

[10] Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 862/2007 dėl Bendrijos migracijos statistikos ir tarptautinės apsaugos statistikos, COM (2018) 307 *final*.

(ES) Nr. 516/2014[11], ir Vidaus saugumo fondas, įsteigtas pagal Reglamentą (ES) Nr. 515/2014[12] 2014–2020 m. laikotarpiui. Pagal naująją daugiametę finansavimo tvarką, taikomą vykdant šių naujų fondų veiklą, duomenys nebeteikiami kasmet. Išskyrus Vidaus saugumo fondą, kurio atveju reikia atlikti laikotarpio vidurio peržiūrą, asignavimai buvo apskaičiuojami remiantis anksčiau pateiktais statistiniais duomenimis.

Komisija migracijos ir tarptautinės apsaugos statistinius duomenis naudoja reguliarioms ataskaitoms, politikos pasiūlymams, pagal Europos teisės aktus privalomoms įgyvendinimo ataskaitoms rengti ir politikos analizei atlikti. Pavyzdžiui, Europos migracijos tinklas[13] toliau plačiai naudoja Eurostato migracijos ir tarptautinės apsaugos statistinius duomenis rengdamas metinę migracijos ir prieglobsčio ataskaitą[14]. Šioje ataskaitoje faktiškai apžvelgiami pagrindiniai pokyčiai teisėtos migracijos, tarptautinės apsaugos, neteisėtos migracijos ir grąžinimo srityje ir ES, ir nacionaliniu lygmenimis.

Tarptautinės apsaugos srities Europos statistika kaip pagalbine priemone, vykdydamos savo veiklą, vis dažniau naudojosi su migracija susijusios Europos Sąjungos agentūros, pvz., FRONTEX ir Europos prieglobsčio paramos biuras. Eurostatas glaudžiai su jomis bendradarbiauja rengdamas duomenų rinkinius ir susijusią statistikos metodiką.

Nuo 2016 m. Europos Komisijos migracijos ir demografijos žinių centras plačiai naudoja migracijos ir tarptautinės apsaugos statistinius duomenis, kad su politika susijusios žinios ir įrodymais pagrįsta analizė būtų integruotos formuojant ES politiką. Be paramos Europos migracijos darbotvarkei, centras dėmesį skiria migracijos pokyčiams pasaulyje ir jų demografiniam poveikiui ES vidutinės trukmės ir ilgesniu laikotarpiu. Jungtinis tyrimų centras vykdo kasdienę centro veiklą. Eurostatas daugiausia prisideda prie jo veiklos teikdamas Europos statistiką apie migrantų grupes ir srautus, gyventojų grupes pagal pilietybę ir gimimo šalį, teisėtą migraciją, prieglobstį ir neteisėtą migraciją.

Be to, pagal Reglamentą parengtais statistiniais duomenimis reguliariai naudojasi nacionalinės administracijos, tarptautinės organizacijos, mokslo darbuotojai ir pilietinės visuomenės grupės, dirbančios įvairiose srityse, įskaitant imigrantų integraciją, nacionalinių prieglobsčio ir imigracijos procedūrų plėtojimą ir stebėjimą bei gyventojų skaičiaus ir darbo jėgos prognozes.

Migracijos statistiniai duomenys yra vieni iš labiausiai naudojamų Europos statistinių duomenų. Eurostato svetainės gyventojų skiltyje[15] pateikiami turimi rodikliai, reglamentavimo sistema ir duomenų rinkimo metodai. Nuo 2016 m. ji užėmė pirmą vietą tarp šios svetainės teminių skilčių. 2015–2017 m. duomenų naudotojų susidomėjimas duomenimis apie migraciją, gyventojų skaičių pagal pilietybę ir gimimo šalį, taip pat apie pilietybės įgijimą nuolat augo. Per šį laikotarpį

[11] 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 516/2014, kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas ir iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2008/381/EB ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos sprendimai Nr. 573/2007/EB ir Nr. 575/2007/EB bei Tarybos sprendimas 2007/435/EB (OL L 150, 2014 5 20, p. 168).

[12] 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 515/2014, kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė ir panaikinamas Sprendimas Nr. 574/2007/EB (OL L 150, 2014 5 20, p. 143).

[13] http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/index_en.htm (tik anglų kalba).

[14] Europos migracijos tinklas, 2017 m. metinė migracijos ir prieglobsčio ataskaita (tik anglų kalba).

[15] http://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography-migration-projections (anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis).

duomenys buvo naudojami 47 % daugiau. Susidomėjimas migracijos ir migrantų skaičiaus statistikos puslapiu[16] didėjo santykinai panašiai (46 %). Nuo 2016 m. jis yra lankomiausias Eurostato svetainės vikio pobūdžio skilties „Paaiškinta statistika“ puslapis. Šie rezultatai patvirtina duomenų aktualumą vartotojams.

5.2. Tikslumas

Nuo 2015 m. ataskaitos pateikimo valstybės narės teikė dar tikslesnius duomenis. Taip yra dėl įvairių priežasčių. Valstybės narės toliau diegia labiau integruotas ir visapusiškesnes administracines sistemas, kuriose naudojami šiuolaikiški IT ir ryšių palaikymo metodai. Naujosios sistemos geriau atitinka Eurostato duomenų rinkimo metodologinius ir techninius reikalavimus. Valstybės narės nuolat teikė Eurostatui informaciją apie administracinių sistemų pokyčius, konsultavosi ir prašė patvirtinti, ar duomenys atitinka Reglamento reikalavimus.

Eurostatas renka metaduomenis (visų pirma su informaciją apie duomenų tikslumą), kuria, be kita ko, paaiškinami duomenų šaltiniai ir procedūros, duomenims taikomi vertinimai ar modeliavimo procesai ir galimas jų poveikis atitikčiai Reglamento apibrėžtims. Be to, pagal specialius kokybės klausimynus renkama konkretesnė informacija apie duomenų kokybę.

Nuo 2015 m. ataskaitos pateikimo dar sumažėjo trūkstamų ir neišsamių duomenų. Keletas nacionalinių valdžios institucijų patobulino taikomą tvarką, siekdamos užtikrinti, kad būtina informacija būtų renkama vykdant administracines procedūras, susijusias su imigracija ir tarptautine apsauga, ir patobulino kompiuterines sistemas, kad su šiais duomenimis būtų lengva susipažinti statistikos tikslais.

Galiausiai Eurostatas dalyvauja pabėgėlių ir šalies viduje perkeltųjų asmenų statistikos ekspertų grupės veikloje[17]. Šiai grupei atlikus darbą, Jungtinės Tautos patvirtino tarptautines rekomendacijas dėl pabėgėlių statistikos[18]. Šiomis rekomendacijomis nustatyti visuotiniai tarptautinės apsaugos statistinių duomenų rengimo standartai. Pavyzdžiui, jomis raginama užpildyti spragas ir nustatyti tinkamus perkeltųjų vaikų ir nelydimų nepilnamečių statistikos standartus.

Nors padėtis pagerėjo, tebėra konkrečių su duomenų, renkamų pagal 3 straipsnį, tikslumu susijusių problemų. Jos yra susijusios su nepakankama aprėptimi (t. y. asmenys neregistruoja savo gyvenamosios vietos) ir per didele aprėptimi (asmenys neišsiregistruoja, nes dažnai nėra nei įpareigojimo, nei paskatos tai daryti). Šias problemas padeda spręsti keitimasis migracijos duomenimis, kuriam palankias sąlygas sudaro Eurostatas (žr. 5.5.1 punktą).

5.3. Savalaikiškumas ir punktualumas

Atsižvelgiant į rūšį, duomenys turi būti pateikti per 2–12 mėnesių nuo ataskaitinės datos arba ataskaitinio laikotarpio pabaigos.

Nuo 2015 m. ataskaitos duomenys pradėti teikti punktualiau. Nacionaliniu lygmeniu įdiegus automatinės duomenų atrankos procedūras ir Eurostatui vykdant reguliarią stebėseną, dabar duomenys teikiami punktualiai. Kai kurios likusios problemos nesikartoja, pavyzdžiui, pavieniai darbuotojų trūkumo arba kompiuterinių sistemų gedimo sukelti trikdžiai.

[16] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics
[17] http://ec.europa.eu/eurostat/web/expert-group-on-refugee-statistics/home (tik anglų kalba).
[18] https://unstats.un.org/unsd/statcom/49th-session/documents/BG-Item3m-RefugeeStat-E.pdf (tik anglų kalba).

Dėl savalaikiškesnio išsamesnių duomenų pagal Reglamentą teikimo atitinkamai pagerėjo Eurostato duomenų tvarkymo ir sklaidos savalaikiškumo ir punktualumo rodikliai. Nuo 2015 m. ataskaitos pateikimo dar sutrumpėjo laikotarpis nuo duomenų gavimo iki patvirtintų duomenų paskelbimo Eurostato svetainėje. Be to, diegiant automatines vidaus duomenų tvirtinimo procedūras su pranešimo nacionaliniams duomenų teikėjams apie nustatytas klaidas mechanizmu, dar labiau sutrumpėjo duomenų tvarkymo laikas.

5.4. Prieinamumas

Su visų keturių sričių (migracija, gyventojų grupės ir pilietybės įgijimas; prieglobstis; imigracijos teisės aktų vykdymo užtikrinimas; leidimai gyventi) migracijos duomenimis (ir metaduomenimis) galima nemokamai susipažinti Eurostato svetainės skyreliuose „Gyventojai (demografija, migracija ir prognozės)“[19] ir „Prieglobstis ir valdoma migracija“[20]. Be to, šie duomenys yra įtraukti į įvairius rinkinius, pvz., „Paaiškinta Eurostato statistika“[21] ir „Pagrindiniai Europos duomenys“[22]. Nuo 2015 m. ataskaitos pateikimo Eurostatas pasinaudojo galimybe skiltyje „Paaiškinta statistika“ (angl. *Statistics Explained*) paskelbti daugiau straipsnių teikdamas išsamesnę informaciją apie statistiką, tendencijas ir jų aiškinimą. Tokie straipsniai rengiami ir nuolat atnaujinami atsižvelgiant į visus pagal Reglamentą surinktus duomenis[23].

5.5. Palyginamumas ir suderinamumas

5.5.1. Sąvokų apibrėžtys

Problemas, susijusias su specifiniu apibrėžčių taikymu valstybėse narėse, ir toliau sunkiausia spręsti migracijos ir pilietybės įgijimo statistikos, kuriai taikomas Reglamento 3 straipsnis, srityje. Būtent šių duomenų rinkimas nacionalinėse sistemose skiriasi labiausiai, nes valstybės narės naudojasi įvairiais duomenų šaltiniais. Toliau dedamos pastangos siekiant įveikti likusias problemas. Pavyzdžiui, dvi valstybės narės negalėjo taikyti 12 mėnesių kriterijaus emigracijos srautams apibrėžti, nes kai kurios kitos nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės imigracijos srautams apibrėžti taikė 6 mėnesių kriterijų; viena valstybė narė dar negali taikyti gyvenimo šalyje kriterijaus pilietybės įgijimui, nes tai apima pilietybės suteikimą asmenims, negyvenantiems valstybėje narėje.

Statistikos, kuriai taikomas Reglamento 3 straipsnis, nuoseklumas ir palyginamumas su demografiniais duomenimis, renkamais pagal Reglamentą (ES) Nr. 1260/2013[24], užtikrintas susitarus su valstybėmis narėmis dėl vienodų amžiaus apibrėžčių taikymo ir skirstymo, taip pat dėl ES suvestinių rodiklių apibrėžimo. Teigiamų pokyčių derinant apibrėžtis, metodus ir duomenų šaltinius pasiekta pasinaudojus 2011 m. ES gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, taip pat naudojant „veidrodinius“ statistinius duomenis: Eurostatas suteikia valstybėms narėms priemonę keistis migracijos (emigracijos ir imigracijos) duomenimis. Vykstant tokiems mainams

[19] http://ec.europa.eu/eurostat/web/population-demography-migration-projections (anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis).
[20] http://ec.europa.eu/eurostat/web/asylum-and-managed-migration/statistics-illustrated (anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis).
[21] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Main_Page/lt
[22] http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-EI-17-001 (anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis).
[23] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population (tik anglų kalba).
[24] 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1260/2013 dėl Europos demografinės statistikos (OL L 330, 2013 12 10, p. 39).

daug pasiekiama mažinant problemas, susijusias su registravimu ir išregistravimu (taip pat žr. 5.2 punktą).

4 skirsnyje paminėtos metodinės gairės toliau taikomos duomenų rinkimui pagal 4–7 straipsnius. Jos nuolat tobulinamos, kad jose būtų pateikiamos tikslesnės ir aiškesnės rekomendacijos dėl apibrėžčių ir sąvokų, susijusių su prieglobsčio, leidimų gyventi ir imigracijos teisės aktų vykdymo užtikrinimo duomenų rinkimu. Jose taip pat atsižvelgta į naujausius Europos teisės aktų pokyčius (žr. šios ataskaitos 3 skirsnį ir 2015 m. ataskaitą). Kita darbo tarptautiniu lygmeniu kryptis – tarptautinių rekomendacijų dėl pabėgėlių statistikos rengimas (žr. 5.2 punktą).

5.5.2. Duomenų šaltiniai

Nuo 2015 m. ataskaitos pateikimo valstybės narės pagerino pagal 3 straipsnį Eurostatui perduodamų statistinių duomenų kokybę rengdamos nacionalines apskaičiavimo metodikas ir atlikdamos skaičiavimus naudodamosi papildomais administracinių duomenų šaltiniais. Konkrečiai, kai kurios valstybės narės naudojasi atitinkamais šalių partnerių pateikiamų duomenų srautais, kad ištaisytų dėl polinkio nesiregistruoti ir neišsiregistruoti atsirandančias duomenų aprėpties klaidas. Tai padėjo išspręsti nepakankamo emigracijos srautų įvertinimo ir dvigubo dalies gyventojų skaičiavimo problemą. Eurostatas šios veiklos priežiūrą vykdė rengdamas išsamias diskusijas su nacionalinėmis statistikos institucijomis ir kitomis nacionalinėmis institucijomis bei padėdamas valstybėms narėms keistis duomenimis. Šioje labai sudėtingoje srityje pasiekta pažangos sprendžiant asmens duomenų apsaugos ir nacionalinės teisės aktų skirtumų problemas. Be to, dėl judėjimo laisvės ES, taip pat dėl asmens duomenų apsaugos klausimų atsirado griežtų apribojimų, susijusių su tolesniu migracijos statistikos, ypač ES piliečių statistikos, kokybės tobulinimu.

Nacionaliniai duomenų teikėjai Komisiją (Eurostatą) informavo apie prieglobsčio, leidimų gyventi ir teisės aktų vykdymo užtikrinimo sričių administracinių registrų tobulinimą ir pertvarkymą. Šiais patobulinimais daugiausia buvo siekiama modernizuoti registrus, taip pat pagerinti jų atitiktį metodologiniams ir techniniams duomenų rinkimo pagal Reglamentą reikalavimams. Kai kuriose valstybėse narėse dėl tokių techninių pokyčių būta laikinų duomenų teikimo pertrūkių. Eurostatas apie juos sužino iš anksto; galiausiai po jų pagerėja duomenų kokybė.

Būsimoje centrinėje statistikos ir pranešimų saugykloje, kurią valdys Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra („eu-LISA“), bus saugomi nuasmeninti duomenys, gauti iš sistemos EURODAC pirštų atspaudų duomenų bazės, Šengeno informacinės sistemos (SIS) ir Vizų informacinės sistemos (VIS), taip pat būsimos Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos (ETIAS) ir atvykimo ir išvykimo sistemos (AIS). Nepažeisdama susijusių teisės aktų ir visapusiškai atsižvelgdama į juose nustatytus tikslinius apribojimus, Komisija (Eurostatas) pradėjo diskusijas, kad ištirtų galimybę šiuos duomenis naudoti rengiant Europos migracijos statistiką, siekiant galiausiai pakeisti esamų nacionalinių duomenų rinkinių dalis.

5.5.3. Suderinamumas

Palyginamais atvejais matyti, kad duomenys yra labai suderinami su nacionalinių ir tarptautinių organizacijų duomenimis, surinktais ir paskelbtais pasitelkiant kitokius būdus. Eurostatas glaudžiai bendradarbiauja su Europos prieglobsčio paramos biuru ir FRONTEX, kad užtikrintų visišką šių agentūrų renkamų duomenų suderinamumą. Eurostatui teikiamų duomenų ir

nacionalinių institucijų skelbiamų statistinių duomenų skirtumus galima paaiškinti apibrėžčių skirtumais: valstybės narės nacionaliniu lygmeniu skelbiamiems statistiniams duomenims galėjo nuspręsti toliau taikyti skirtingas apibrėžtis. Kadangi pagal Reglamento (EB) Nr. 862/2007 3 straipsnį ir Reglamentą (ES) Nr. 1260/2013 teikiamus duomenis kartu sistemingai naudoja statistikos specialistai ir demografai, Reglamentu (ES) Nr. 1260/2013 iš valstybių narių reikalaujama užtikrinti, kad gyventojų duomenys nuosekliai atitiktų duomenis, renkamus pagal Reglamento (EB) Nr. 862/2007 3 straipsnį.

5.6. Kokybės gerinimo priemonės

Reaguodama į Reglamento reikalavimų nesilaikymo atvejus, Komisija toliau taiko rekomendacijų vykdymo priežiūros priemones. Keliais atvejais valstybių narių pateikti duomenys buvo neišsamūs, prastos kokybės arba pateikti nesilaikant teisės aktais nustatytų terminų. Šių priemonių (pvz., siunčiami administraciniai raštai) imamasi taikant Eurostato reguliariai vykdomą atitikties stebėsenos procedūrą.

Nuo 2015 m. ataskaitos pateikimo šių priemonių įgyvendinimo rezultatas rodo, kad valstybės narės padarė pažangą gerindamos duomenų išsamumą, kokybę ir savalaikiškumą. Nacionalinėms statistikos institucijoms skirtų administracinių raštų skaičius nuosekliai mažėjo.

Kad būtų patenkintas poreikis veiksmingiau ir išsamiau vertinti duomenų kokybę, duomenų tvarkymo srityje įdiegta automatinė duomenų patvirtinimo programinė įranga. Šia automatine priemone taip pat gali naudotis nacionaliniai duomenų teikėjai, o tikrinimas atliekamas remiantis Eurostato ir valstybių narių tarpusavyje suderintomis patvirtinimo taisyklėmis.

Kad būtų galima dar geriau patikrinti gaunamų duomenų kokybę, Eurostatas pradėjo rinkti dar išsamesnius metaduomenis ir informaciją apie duomenų kokybę. Nuo 2014 m., laikantis Europos statistikos sistemos kokybės standartų, parengti konkrečių sričių – prieglobsčio, leidimų gyventi ir teisės aktų vykdymo užtikrinimo – statistinių duomenų kokybės klausimynai. Esamomis nacionalinėmis kokybės ataskaitomis galima naudotis atliekant kokybės patikrinimus, vertinimą ir patobulinimus, ir su jomis gali susipažinti plačioji visuomenė[25].

Pagal Reglamento (ES) Nr. 1260/2013 8 straipsnį reikalaujama, kad valstybės narės atliktų apibrėžties „nuolatinė gyvenamoji vieta“ taikymo gyventojams galimybių studijas ir šių studijų rezultatus pateiktų Eurostatui iki 2016 m. pabaigos. Šios galimybių studijos apėmė esamų ir galimų duomenų šaltinių, duomenų tvarkymo ir būtinųjų statistinių duomenų apskaičiavimo metodų analizę. Iš esmės jomis siekta pagerinti sąvokų ir apibrėžčių palyginamumą ir taip užtikrinti geresnę duomenų kokybę ir palyginamumą. Šių studijų rezultatai bus pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai skirtoje Reglamento (ES) Nr. 1260/2013 įgyvendinimo ataskaitoje, kurią Komisija patvirtins iki 2018 m. pabaigos. Galimybių studijų rezultatai gali turėti poveikį Europos gyventojų statistiniams duomenims ir atitinkamai suderinamumui su duomenimis, teikiamais pagal Reglamento (EB) Nr. 862/2007 3 straipsnį.

6. IŠVADOS

Įgyvendinant Reglamentą (EB) Nr. 862/2007, akivaizdžiai pagerėjo Europos migracijos ir tarptautinės apsaugos statistikos kokybė. Be to, pastebėta, kad nuo 2015 m. ataskaitos pateikimo

[25] http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/migr_eil_esqrs.htm (tik anglų kalba);
http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/migr_res_esms.htm (tik anglų kalba).

dar labiau pagerėjo duomenų prieinamumas, išsamumas, kokybė ir savalaikiškumas. Duomenų rinkimo pagal Reglamentą srityje įvyko tolesnių metodologinių ir techninių pokyčių, ir atitinkamai patobulintos valstybėms narėms skirtos rekomendacijos. Pagal Reglamentą surinktų duomenų kokybė taip pat pagerėjo įsigaliojus Reglamentui (ES) Nr. 1260/2013 bei susijusioms įgyvendinimo priemonėms. Ateityje reikėtų toliau gerinti duomenų kokybę, visų pirma tam, kad pagerėtų duomenų savalaikiškumas, tikslumas, būtų sprendžiama nepakankamos arba pernelyg didelės duomenų aprėpties problema ir būtų užpildomos duomenų spragos.

Atitinkamai šiuos statistinius duomenis vis dažniau naudojo Europos ir nacionalinės oficialiosios įstaigos, nevyriausybinės įstaigos ir plačioji visuomenė.

Tačiau dėl savo struktūros Reglamentas nebeatitinka naujų naudotojų poreikių. Dėl šios priežasties Komisijos nustatytų naujų duomenų trūkumų problema buvo sprendžiama taikant kitus duomenų rinkimo metodus, pvz., savanoriško duomenų rinkimo principą. Tokių duomenų pavyzdžiai yra duomenys apie pirmą kartą prieglobsčio prašančius asmenis, neteisėtų migrantų grąžinimo būdus ir leidimus gyventi, suskirstant duomenis pagal amžių ir lytį ir juos kryžmiškai suskirstant pagal kitas klasifikacijas. Tokius duomenis gana veiksmingai savanoriškai teikė visos arba beveik visos valstybės narės. Tačiau kitos nustatytos duomenų spragos, pvz., gyventojų duomenų (pagal 3 straipsnį) skirstymo pagal atskirą pilietybės šalį, taip pat imigracijos ir (arba) emigracijos duomenų skirstymo pagal vieną ankstesnę ir (arba) kitą gyvenamąją šalį srityse, negali būti pašalintos duomenis teikiant savanoriškais pagrindais. Be to, iš nuolat su politikos naudotojais vykstančio dialogo matyti, kad ateityje reikės spręsti kitas politikos problemas, visų pirma susijusias su leidimų gyventi duomenimis: (per) didelis galiojančių leidimų gyventi skaičius ar jų dalis nurodyta kaip „suteikta dėl kitų priežasčių“; tai trukdo iki galo suprasti migracijos pobūdį ir prasmingai palyginti valstybių narių teikiamus duomenis; duomenų apie teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių piliečių judėjimą ES viduje trūkumas; neatitikimai tarp prieglobsčio duomenų (sprendimai suteikti prieglobstį) ir duomenų apie leidimus gyventi, susijusius su prieglobsčiu (pagal gyventojų grupes ir srautus); poreikis didinti neseniai pradėtų savanoriškai rinkti duomenų (pvz., apie naujai suteiktus nuolatinius ar ilgalaikius leidimus gyventi ir apie apsaugos gavėjų šeimų susijungimą) pridėtinę vertę, užtikrinant, kad daugiau valstybių narių teiktų tokius duomenis. Reikalingas lankstumas, kad būtų sukurti ES suvestiniai rodikliai, kurie šiuo metu nėra prieinami, pvz., pagrindinė kitose valstybėse narėse gyvenančių ES piliečių pilietybė.

Atsižvelgiant į tai, kad:

- pagal Reglamentą teiktini duomenys turėtų atitikti kintančius naudotojų poreikius ir
- tai, kad turi būti atsižvelgta į duomenų teikėjų pajėgumus ir priemones,

nustatomos šios veiksmų kryptys:

1. Reglamento 4–7 straipsnių (tarptautinė apsauga ir valdoma migracija) dalinis pakeitimas padedant įgyvendinti Europos migracijos darbotvarkę. Tai apims geresnių su politika susijusių statistinių duomenų pateikimą laiku ES politikos formuotojams ir sprendimus priimantiems asmenims, kad jie galėtų veiksmingiau reaguoti į dėl migracijos kylančias problemas. Visų pirma įgyvendinant šią iniciatyvą bus gerinama kokybė, nes bus įtvirtintas statistinių duomenų, kurie šiuo metu renkami savanoriškais pagrindais, rinkimo teisinis pagrindas. Iš dalies pakeitus Reglamentą (EB) Nr. 862/2007 bus užtikrintas didesnis duomenų išsamumas, savalaikiškumas, patikimumas ir tikrumas, palyginti su šiuo metu valstybių narių savanoriškai teikiamais duomenimis. Konkrečiai, statistiniai duomenys bus

teikiami tose srityse, kuriose tokį poreikį aiškiai išreiškė suinteresuotieji subjektai: grąžinimų (didesnis duomenų teikimo dažnumas ir daugiau privaloma tvarka suskirstomų duomenų), perkėlimo, leidimų gyventi ir vaikų imigracijos srityse. Taip pat bus užtikrintas reikiamas lankstumas reaguojant į naujus ir kintančius duomenų poreikius. Komisija pasiūlymą priėmė 2018 m. gegužės 16 d.[26]

2. Keitimasis žiniomis ir gerąja patirtimi, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas kai kuriose valstybėse narėse susipažinti su nacionaliniais administraciniais duomenimis, kad būtų gerinama migracijos duomenų kokybė.

3. Galimybių, atsirasiančių ateityje sukūrus centrinę ataskaitų ir statistinių duomenų saugyklą, kurią valdys agentūra „eu-LISA“, ištyrimas, nepažeidžiant susijusių teisės aktų ir visapusiškai atsižvelgiant į juose nustatytus tikslinius apribojimus. Šioje saugykloje bus saugomi nuasmeninti duomenys, gauti iš EURODAC, SIS, VIS, taip pat būsimos ETIAS ir AIS, kuriuos galima panaudoti rengiant Europos migracijos statistiką, siekiant galiausiai pakeisti esamų nacionalinių duomenų rinkinių dalis.

[26] COM(2018) 307 *final*.